

Badskær og Stadshauptmand Hans Lange, † Paaskemorgen 1566; g. 1° m. Johanne Andersdatter, 2° c. 1563 m. Karen eller Catharina Povelsdatter, † 30. Marts 1607 (hun g. 2° m. Mester Thomas Vandhausen, der vel har affattet ovennævnte Gravskrift paa Plattysk og som sikkert, hvad Navnet ogsaa siger, var en Tysker, hvad maaske Hans Lange ogsaa har været). Med Vandhausen havde Catharina Povelsdatter 6, med Lange 2 Sønner:

1. Henrich Lange.
2. Povel Lange.

En af disse var vel Fader til Kræmmer Hans Lange, der har opkaldt sin Datter Catharina efter sin Farmoder og selv var opkaldt efter sin Farfader.

Th. Hauch-Fausbøll.

En Advarsel.

I 1876 udgav Sognepræst C. F. Nielsen i Odden en Stamtavle over Familien Lodberg æfter forskellige trykte og haandskrevne Kilder, Stamtavler og autentiske Dokumenter, Udskrifter af Kirkebøger, Familiebreve og egenhændige Optegnelser samlet og bearbejdet. Dette gør jo et saare tillidvækkende Indtryk, naar dertil kommer, at Stamtavlen er forsynet med adskillige Citater, der viser, at Forfatteren er velbevandret i den trykte Litteratur og naar man ved, at han ogsaa paa anden Vis har beskæftiget sig med Genealogi og Personahistorie, og bl. a. udgivet en Stamtavle over Slægten Hammershaimb og Efterretninger om Oddens Pastorat samt leveret Oplysninger om Gejstligheden paa Færøerne til Wibergs Præstehistorie, saa skulde man synes, at man havde nogen Grund til at turde betragte hans Stamtavle som paalidelig, og jeg maa da ogsaa til min Beskæmmelse vedgaa, at jeg tre Gange har benyttet Stamtavlen uden at kontrollere den og uden at opdage noget mistænkeligt ved den. Det var først Landsarkivar Saxild, som aabnede mine Øjne for dens Skrøbeligheder og de er mange. Siden har jeg beskæftiget mig en Del med den, og det viser sig, at Forfatteren vel har været en flittig Samler, men ikke har forstaaet at kombinere paa rette Maade og derfor har blandet forskellige Familier sammen.

Biskop i Ribe, Dr. theol. Christen Jensen Lodberg (f. 1625 † 1693) havde sit Navn af Landsbyen Lodbjerg i Thy. Wiberg tillægger ham¹⁾ 3 Sønner og 6 Døtre. Dette Antal stemmer med Giessings Opgivelse²⁾, at af 9 levede 4 Børn, som han nævner: Præsten Bagge Friis' Hustru i Visby, Biskop i Fyn, Mag. Jacob Lodberg, Dr. med. Jens Lodberg i Aalborg og Klædekræmmer David Jensens Hustru Karen Lodberg. Foruden disse 4 Børn tillægger C. F. Nielsen³⁾ Biskop Christen Lodberg et 5te Barn Præsten i Harlev og Framlev Christian Johan Lodberg, som angives født 1685 i Ribe, men utvivlsomt er identisk med Christianus Johannes Lodberg, Joh. f., der 1728 i en Alder af 22 Aar blev Student privat⁴⁾ og derfor ikke kan være Søn af

¹⁾ Wibergs Præstehistorie II, 635.

²⁾ Giessings Jubellærere III¹, 388, Tab. IV.

³⁾ Stamt. Lodberg, S. 9.

⁴⁾ Birket-Smith: Universitetsmatriklen II, S. 496.

Biskoppen, der hed Christen, men maa være Søn af en Johannes. C. J. Lodbergs eneste Datter Christiane Sophie blev 23. Sept. 1763 i Harlev gift med Provst Niels Bygum Krarup og ved ham Stammoder til den næstældste Linje af Familien Krarup¹⁾. Desuden tillægger C. F. Nielsen ham urigtigt følgende Børn: Degn i Farstrup og Aistrup Christian Christiansen Lodberg (f. 1738), Superkargo Jens Christiansen Lodberg (f. 1793, Trykfejl for 1739), Superkargo Peder Christian Lodberg (f. 1745) og Skræddermester i Christiania Christen Christiansen Lodberg (f. 1750).

Den ældste af disse, Degnen Christian Lodberg, hed ikke Christian Christiansen Lodberg, men Christian Pedersen Lodberg. Han var ikke født 1738, men 1715 og blev først i en Alder af 24 Aar Student 1739 fra Aalborg Skole²⁾. Samme Aar var den 22aarige Søren Lodberg og den 17aarige Jens Lodberg bleven Studenter fra samme Skole³⁾. De to sidste, der 30. Juni 1740 blev Bakkala urerog efter hinanden var Præster i Skagen, var Børn af Dr. Jens Lodberg i Aalborg⁴⁾, men om den førstes, Christians, Afstamning ved vi ikke andet end, at hans Fader maa have heddet Peder. Han blev i 1743 Degn i Farstrup og var 3 Gange gift. Hans første Hustru, Elisabeth Christensdatter, med hvem han vistnok blev gift samme Aar, han fik Kald, døde 1761 (begr. 15. Feb.)⁵⁾. 24. Nov. 1762 blev han gift med Kirsten Jensdatter og til sidst med Antoinette Christensdatter. Ved sin Død 1793 (begr. 11. Sept.)⁶⁾ efterlod han sig følgende Børn: Af første Ægteskab Sønerne Christen og Hans og Børnene af en afdød Søn Peter, nemlig Jens Peter og Elisabeth Christine, samt af tredje Ægteskab: Christen og Christine Elisabeth.

Naar C. F. Nielsen som Degnens Søn Side 21 opfører Strandfoged Peder Christensen Lodberg, saa er det helt galt. Strandfogden hører til en gammel Holmsland Slægt, hvis Stamfader muligt tilfældigt hed det samme som Biskoppernes Stamfader, nemlig Christen Jensen Lodberg. Han nævnes i Præstemandtallene til Folkeskatten 1696—98 snart som Christen Jensen, snart som Christen eller Chreen Lodberg. Januar 1697 siges han at have to Sønner og 1. Jan. 1698 nævnes de ved Navn Oluf og Jens. Der findes ingen Mandtaller mellem 1683 og 1696 og de to Mandtaller kan ikke sammenlignes, idet den fra 1696 er inddelt efter vedkommendes Opholdssted, men den fra 1683 efter de Godser, hvortil vedkommende hørte⁶⁾. I et Mandtal til Baadsmandsskatten 1651 forekommer Jens Christensen i Sønderby og i samme for 1652 Halvgaardmand Jens Christensen i Bandsby, begge nævnes i Penge-skatmandtallet 1653⁷⁾, men om en af dem har været Christen Jensen Lodbergs Fader, maa staa hen i det uviste. I Ny Sogn findes nu en Lokalitet Lodbjerg Huse, men den synes ikke at have været til Stede i det 17. Aarhundrede og det er vel det sandsynligste, at den har faaet Navn efter Slægten og ikke omvendt. Afstanden fra Lodbjerg i Thy og til Holmsland er jo kun kort, og der er derfor en Mulighed for at Bispernes Slægt, og Holmsland Slægten kan være en og samme Slægt, om der end kun er meget ringe Sand-

1) Den Krarupske Stamtavle. 1871, S. 10. Gl. Enkekasse Nr. 3233.

2) Birket-Smith: Universitetsmatriklen II, S. 607.

3) Samme II, 602.

4) A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, S. 280.

5) Lengnieks Kirkebogsuddrag fra Farstrup.

6) Lundenæs og Bøvling Amtsregnskaber. Ekstraskatter.

7) Lundenæs Bøvling Lensregnskaber.

synlighed for nogensinde at faa det godtgjort. De ældste Led af Holmsland Slægten ser saaledes ud:

Christen Jensen Lodberg nævnes 1696—98 i Ny Sogn paa Holmsland. Sønner 1—2:

1. Oluf Christensen Lodberg var hjemme 1698, muligt den Oluf Christensen af Juelsgaard, der er Formynder 1779 for Peder Christensen Lodberg.
2. Jens Christensen Lodberg, f. c. 1693, begr. 26. Aug. 1781 i Ny Sogn, boede i Søndervig. Er vel den Jens Christensen af Søndervig, der er Formynder 1779 for Marie Anne Lodberg. Børn a.—e.:
 - a. Christen Jensen Lodberg f. ca. 1722¹⁾, boede i Søndervig, begr. 24. Maj 1779; g. 16. Søndag eft. Trinitatis (26. Sept.) 1762 i Ny Sogn m. Karen Jensdatter, af Brøllund, der levede 1801, 69 Aar gammel, som Inderste hos Sønnen. Hendes Forældre var døde 1779 og havde foræret deres Barnebarn Anne en Kakkelovn. Ved Skiftet var Christen Jensen af Gammel Sogn hendes Laugværge²⁾. Børn 1)—6):
 - 1) Anne, dbt. 20. Juni 1763 i Ny Sogn.
 - 2) Kirsten, dbt. 27. Jan. 1765 i Ny Sogn.
 - 3) Malenc, dbt. 21. Sept. 1766 i Ny Sogn.
 - 4) Anna Maria, dbt. 17. Juli 1768 i Ny Sogn, begr. 19. Søndag efter Trinitatis samme Aar.
 - 5) Peder Christensen Lodberg, dbt. 9. Søndag efter Trinitatis 1769 i Ny Sogn, † dær 5. Juli 1844; g. dær 1792 m. Karen Christensdatter Banch, dbt. Dom. Rogate 1769 i Ny Sogn, Datter af Christen Jensen Banch, der var f. c. 1735—37 og endnu levede 1801 i Ny Sogn og hans første Hustru Gertrud Nielsdatter, med hvem han blev gift 19. Søndag efter Trinitatis 1765, og som begravedes 38 Aar gammel 20. April 1778 i Ny Sogn. 19. Søndag efter Trinitatis 1780 ægtede han derpaa i Ny Kirke Anne Torbensdatter, der var født c. 1755 og endnu levede 1801³⁾. Peder Christensen Lodbergs Børn var a)—h):
 - a) Christen Pedersen Lodberg, dbt. 1. Feb. 1793 i Ny Kirke, † før 1801³⁾.
 - b) Gjertrud Pedersdatter Lodberg, dbt. 10. April 1796 sst., † før 1801³⁾.
 - c) Kristen Pedersen Lodberg, fremstillet 1. April 1798 sst.
 - d) Kristen Pedersen Lodberg, dbt. 21. Aug. 1800 sst.
 - e) Jens Pedersen Lodberg, frst. 12. Dec. 1802 sst.
 - f) Gjertrud Pedersdatter Lodberg, dbt. 23. Maj 1805 sst.
 - g) Christen Christensen Pedersen Lodberg, dbt. 8. Nov. 1807 sst.
 - h) Hans Pedersen Lodberg, dbt. 15. April 1810 sst.⁴⁾.

¹⁾ Ny Sogns Kirkebog begynder 1732.

²⁾ I Boet reserveres en Seng til den afdødes gamle Fader (Sogaard Skifteprotokol, fol. 222).

³⁾ Folketællingen 1801.

⁴⁾ Om disse Børn se C. F. Nielsen's Stamt., S. 21 ff.

6) Marie Anne Lodberg, f. 1772.

b. Jens Jensen Lodberg, dbt. 7. Juni 1733 i Ny Sogn.

c. Anne Jensdatter Lodberg, dbt. 6. Nov. 1735 i Ny Sogn.

d. Anne Jensdatter Lodberg, dbt. 5. Jan. 1738 i Ny Sogn.

e. Peter, † 13. Nov. 1740 i Ny Sogn, 16 Dage gl.

Til samme Slægt hører formentlig ogsaa Jens Christensen Lodberg, der begravet 26. Feb. 1804 paa Ny Sogns Kirkegaard, 72 Aar gammel og altsaa er født c. 1732, men før Kirkebogen begynder. Muligt han skal indsættes foran b. Jens Jensen f. 1733. Som opkaldt efter Farfaderens Far kan han godt hedde Christensen skønt Søn af en Jens (Jens Christensen Jensen Lodberg). Han er vel saa født sidst i 1731.

Betegnende for Stamtavlen er det, at Forfatteren blandt sine Kilder angiver Indberetninger fra Fr. Wolfs »Internationale Bureau« i Kjøbenhavn. Jeg er et Par Gange tidligere stødt paa dette Bureau, der ogsaa udstrakte sin Virksomhed til Genealogien og vistnok arbejdede energisk, men uden Sagskundskab, hvorfor man bør betragte dets Resultater med Skøpsis.

Th. Hauch-Fausboll.

En meningsforstyrrende Passus i Nyadelens Patenter.

Jeg har ofte tænkt paa, at Nyadelens Patenter gav Løfte om noget mere, end de holdt i Praksis. Den almindelige Form for Adelsophøjelse efter 1660 var, at Mand og Hustru og alle deres ægte Børn og Livsarvinger (undertiden tilføjes fødte og ufødte) saavel som ægte Afkom af Mand- og Kvindekøn for rette indfødte Adelsfolk af alle og enhver skal æres, agtes og holdes¹⁾. Undertiden gives der en yderligere forklarende Tilføjelse. Saaledes tales der i Werenskiolds Adelspatent af 1717 om ægte Børn og Afkom, saavel Mand- som Kvindekøn²⁾, i Ankers af 1778 om ægte Børn og Livsarvinger, Sønner og Døtre med deres Afkom³⁾, i Hauchs af 1750 om ægte Børn og Livsarvinger avlet i ret lovlig Ægteskab samt deres ægte Afkom af Mand- og Kvindekøn⁴⁾, i Knagenhielms af 1721 tales der endog om ægte Livsarvinger, og deres Afkom, baade af Mand- og Kvindekøn; herefter til evig Tid⁵⁾ og i Løvenskiolds af 1739 om ægte Børn og deres ægte Livsarvinger og Afkom af begge Køn, herefter og alle Tider⁶⁾. Da nu Livsarvinger betyder alle en Persons Efterkommere i nedstigende Linje⁷⁾, staar der i Virkeligheden i Nyadelens Patenter, at ikke alene den adlede Mand, men ogsaa alle hans Descendenter, Agnater som Kognater ved Patentet er optaget i Adelsstanden, og jeg har da ogsaa hørt den Mening frmsat, at i Henhold til Patenterne maatte ogsaa Kognaterne være adelige. I Praksis ved vi jo alle, at det kun er Døtre i første Led og ikke deres Børn, som henregnes til Adelen.

1) Bernt Moe: Tidsskr. for den norske Personallhist. I, S. 71 (Gyldenpalm), I S. 122 (I. C. Tordenskjold).

2) Samme, I, S. 45.

3) Samme, I, S. 511.

4) Samme, Ny Række, S. 91.

5) Samme, Ny Række, S. 105.

6) Samme, Ny Række, S. 111.

7) Videnskaberne Selskabs Ordbog.